

Handläggare
Pernilla Johnni
08-508 27 650**Till**
Trafiknämnden
2020-04-23

Gångåtgärder längs Norra Hammarbyhamnen. Slutredovisning

Förslag till beslut

1. Trafiknämnden godkänner slutredovisning av projekt Gångåtgärder längs Norra Hammarbyhamnen

Gunilla Glantz
FörvaltningschefAnne Kemmler
AvdelningschefLiselotte Johansson
Enhetschef

Sammanfattning

I februari 2017 fattade trafiknämnden genomförandebeslut för gångåtgärder i Norra Hammarbyhamnen till en uppskattad investeringsutgift om 8 mnkr. Norra Hammarbyhamnen är ett populärt gång- och cykelstråk på Södermalm som också är ett utpekat pendlingsstråk enligt stadens cykelplan. Gångstråket var ursprungligen byggt som resten av kajen med smågatsten vilket innebar svårigheter för många att ta sig fram. Då dessutom cykelbanan har en beläggning av marksten valde många gående att istället använda cykelbanan vilket skapade konflikter.

Målet med projektet har varit att; i enlighet med gångplanens intentioner underlätta för gående att kunna, vilja och våga gå längs sträckan. Detta har uppnåtts genom att smågatsten i ett stråk om 2,10 meters bredd har bytts ut till betongplattor.

Förutom bytet av beläggning har också viss trädrenovering, belysningskomplettering och målning/skyltning utförts.

Projektet försenades först på grund av att genomförandebeslutet överklagades till förvaltningsdomstolen och därefter då inkomna entreprenadanbud översteg beslutad budget med mer än 100%. Efter en översyn av omfattningen och ny entreprenadupphandling kunde ett reviderat genomförandebeslut på 11 mnkr fattas på kontorsnivå 2019-02-21. Slutlig utgift för projektet blev 11,2 mnkr

Glädjande nog kunde kontoret redan halvvägs in i projektet; när de första delarna av sträckan öppnats för gång- och cykeltrafik se att positiva effekter uppnåts och att antalet gående i cykelbanan minskat och i och med det även konflikterna mellan trafikantgrupperna.

Boende i området som före entreprenadstart upplevdes som relativt negativt inställda till projektet blev vartefter arbetet framskred mer och mer positiva. Kommunikationsinsatsen, en bra dialog med berörd näringsidkare på kajen samt en ambitiös och duktig entreprenör och byggledare ledde till ett lyckat slutresultat.

Bakgrund

Bild 1 Sträckan från Östgötagatan till Alsnögatan där delar av beläggningen på kajen nu bytts från smågatsten till betongplattor.

Längs med Norra Hammarbyhamnen på Södermalm går ett populärt promenad- och rekreationsstråk. Sträckan är också ett

utpekad pendlingsstråk i stadens cykelplan. Vid Barnängsbryggan i Tegelviksgatans förlängning angör bland annat färjan till Hammarby sjöstad. Platsen är också en viktig omstigningsplats mellan färjan och bussarna på Tegelviksgatan. En ytterligare målpunkt i anslutning till Barnängsbryggan och kajstråket är ett café som är öppet året om och som fungerar som social samlingspunkt för boende i området.

Hela gångytans bredd, från Östgötagatan till Alsnögatan, var tidigare belagd med smågatsten och cykelbanan som går parallellt med gångytan var belagd med slät betongmarksten. Eftersom materialet på gångytan innebar svårigheter för många att ta sig fram valde gående att istället använda cykelbanan. Den dåvarande utformningen medförde sämre framkomlighet, ökad risk för konflikter och lägre trafiksäkerhet både för personer som gick och cyklade. Sträckans problemområden, gående i cykelbanan och att det var svårt att ta sig fram på gångytan, hade påpekats i flera medborgarärenden.

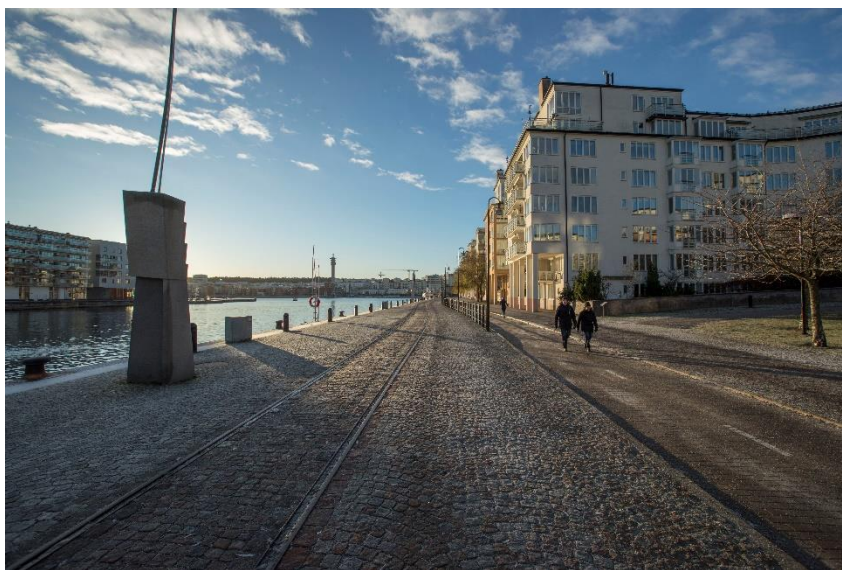

Bild 2 Befintlig situation med gående i cykelbanan.

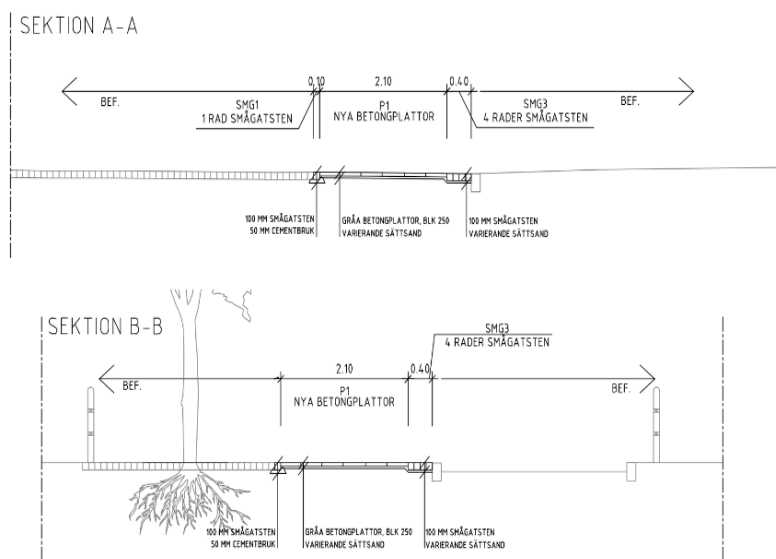

Bild 3 Sektion ny lösning med och utan träd.

Trafiknämnden fattade 2017-02-02 genomförandebeslut för gånggätgärden till en uppskattad investeringsutgift om 8 mnkr.

Syftet med projektet var att skapa en jämn, fast och halkfri gångyta så att fler gående skulle kunna, vilja och våga använda gångytan i enlighet med gångplanens intentioner. Ingående delmål formulerades som att:

- färre väljer att gå i cykelbanan.
- risken för konflikter/olyckor på cykelbanan mellan personer som cyklar och går minskar.
- förutsättningarna för god vinterväghållning blir bättre .

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom trafikkontoret.

Resultat

Genomförd lösning

En sträcka på ca 1,5 km mellan Östgötagatan och Alsnögatan har på ca 2,1 meters bredd försetts med betongplattor i stället för smågatsten. Gatuträden längs sträckan har befriats från inväxta stamskydd och trädgallren runt träden har tagits bort.

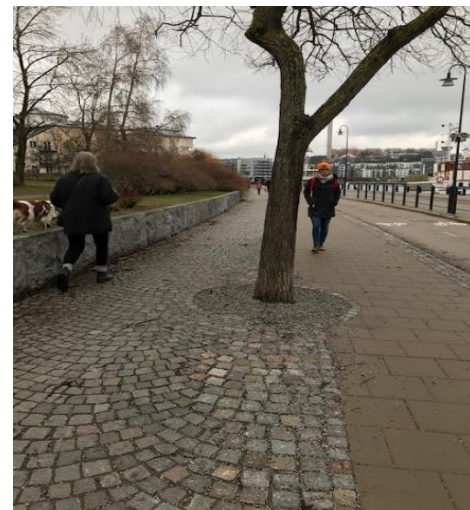
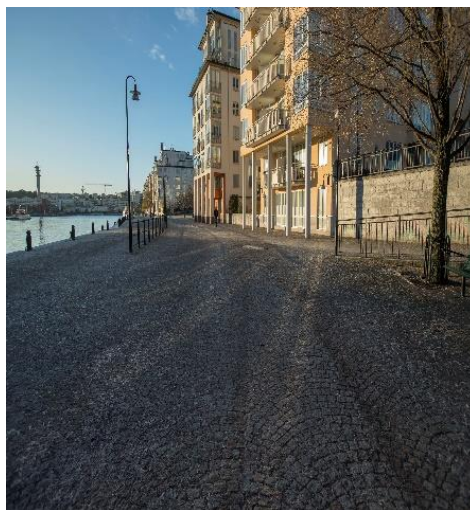

Bild 4 Träd i höjd med Alsnögatan innan åtgärd, tv

Bild 5 Träd på sträckan mellan Tullgårdsgatan och Tegelviksgatan efter åtgärd, th

Några lite större träd vid Tullgårdsgatan och Tegelviksgatan har växtbäddsrenoverats. Åtta nya cykelställ har placerats i anslutning till gångbanan på sträckan mellan Nätgränd och Dörjgränd och en tillkommande belysningsstolpe har monterats invid utfarten från Tullgårdsgatan mot kajen för att ge bättre ljus på sträckan. Vid Östgötagatans förlängning ner på kajen finns industrispåren kvar och för att inte utgöra en risk för cyklister fylldes håligheter igen med asfaltmassa efter det att den gamla blåsts bort. Cykelbanedelen har fått ny målning för att tydliggöra vilka trafikanter som ska vistas var samt att skyltningen kompletterats.

Vissa åtgärder på träd som inte låg direkt i anslutning till gångbanan utgick för att kunna hålla budgeten. Detta till förmån för utförandet av vissa delar av markarbeten på kajen.

Bild 6 Kajen i höjd med Alsnögatan innan åtgärder utfördes

Bild 7 Kajen i höjd med Trålgränd innan åtgärderna utfördes

Bild 8 Kajen vid Alsnögatan efter åtgärderna utförts.

Bild 9 Sträckan vid Mandelparken efter utförda åtgärder.

Måluppfyllelse

Projektets mål har uppnåtts. Redan när enbart delsträckor var klara för allmänhetens bruk kunde kontoret vid platsbesök se en markant minskning av antalet gående i cykelbanan och konflikterna mellan gående och cyklister antas ha blivit långt färre.

Då det har varit en mild vinter 2019/2020 kan inte vinterväghållningen utvärderas men teoretiskt har syftet uppnåtts då ytan är slät och bred nog att snöröjas maskinellt.

En ytterligare positiv aspekt är att flertalet boende gick från att vara negativt inställda till projektet till att vara positiva.

Entreprenören och byggledaren har under entreprenadtidens senare del fått många glada tillrop. Även via Tyck-till har positiva kommentarer inkommit.

Genom att ha utfört projektet har kontoret underlättat för fler att kunna promenera längs kajen utan att hamnmiljöns karaktär med smågatstensytor har blivit förstörd.

Projektets genomförande och tidsplan

Genomförandebeslut för projektet togs i trafikinämnden 2017-02-02 och enligt den ursprungliga tidplanen skulle projektering utföras under 2017/2018 och entreprenaden utföras 2018/2019. Beslutet överklagades dock till Förvaltningsrätten av sex boende i närområdet. Dom i målet meddelades 2017-10-27 och kontoret gavs då rätt att utföra projektet.

Under våren 2018 påbörjades en entreprenadupphandling men upphandlingen fick avbrytas då anbudet låg mer än 100 % över beslutad budget. Projektet reviderade såväl bygghandlingar som omfattning av projektet och utförde en ny upphandling. Enligt entreprenörens ursprungliga tidplan skulle arbetena starta i mitten på maj 2019 och vara klara till september samma år. Då trafikanordningsplanerna (TA-planerna) skickades in sent av entreprenören kom inte arbetena igång förrän i månadsskiftet maj/juni. Sluttiden försköts till oktober och etappindelningen förändrades från fyra till tre etapper. Av hänsyn till caféets verksamhet beslöts senare att återigen ha fyra etapper och att ytan kring Tegelviksgatan med passagen till färjan till Hammarby sjöstad lades sist för att störa så lite som möjligt.

Bild 10 Projektets etappindelning.

På grund av detta försköts entreprenadtiden ytterligare och ny sluttid blev slutet av november 2019. Slutbesiktning hölls 28 november och godkändes samma dag.

Intressenthantering och kommunikation

Kontoret bedömde det som mycket viktigt att vara tydlig och informativ kring vad som var tänkt att utföras i projektet och när. Detta bedömdes som extra viktigt eftersom dels närboende till viss del var negativt inställda till projektet och dels då det varit många förändringar/justeringar i projektet såväl i omfattning som i tid. Informationen bestod dels av större byggskyltar och dels av mindre inplastade A3-ark som placerades på avstängningarna. Dessa var främst tänkta att nå förbipasserande. Stadens informationsplats Stockholm Växer samt kontorets Facebook-sida användes också för att berätta vad som hände. Denna information var mer inriktad på allmän information till alla stockholmare.

Det strategiskt placerade caféet längs kajen hade också möjlighet att informera kring vad som var på gång eftersom projektet hade fortlöpande diskussioner med dem angående framdriften i projektet då de var berörda. Projektet hade också flera möten direkt med personalen i kiosken för att säkerställa att de hade rätt information och att de i sin tur kunde förmedla den vidare. Störande arbeten aviserades med anslag i närbelägna portar genom entreprenörens försorg.

Ekonomi

Trafiknämnden fattade 2017-02-02 genomförandebeslut för gångåtgärder i Norra Hammarbyhamnen till en uppskattad investeringsutgift om 8 mnkr.

Under våren 2018 påbörjades en entreprenadupphandling men upphandlingen fick avbrytas då anbudet låg mer än 100% över beslutad budget. Efter en översyn och prioritering av omfattningen påbörjades en ny upphandling. Även vid det tillfället översteg anbudet kalkylen i genomförandebeslutet men bedömdes som rimligt med hänsyn till marknadsläget (totalt inkom fem anbud). Det anbud som slutligen antogs låg på 7,5 mnkr. Beslut om ett reviderat genomförandebeslut med en investeringsutgift på 11 mnkr kunde beslutas av förvaltningschefen i enlighet med delegationsordningen den 21 februari 2019.

	Beslutat belopp (mnkr) Genomföran- debeslut	Beslutat belopp (mnkr) Kontors- beslut	Utfall (mnkr)	Avvikelse (mnkr)
Utgifter				
Utredning och projektering			0,7	
Byggherrekostnader inkl. byggledning och risk	1,7 ¹	3,0	2,0	
Entreprenad	6,3	8,0	8,5	
Summa utgifter	8,0	11	11,2	0,2

Under tiden då genomförandebeslutet överprövades såg kontoret att det fanns möjlighet att göra en ”passa-på-åtgärd” för att ta bort de icke-fungerande höj- och sänkbara pollarna vid Tullgårdsgatan och Tegelviksgatan samt utföra vissa extra åtgärder vid

färjeläget. Då omfattningen av det större projektet redan var bestämd lades dessa åtgärder i ett separat mindre projekt för vilket kontoret tog genomförandebeslut på delegation. Projektet kommer att redovisas i ett separat slutredovisnings-PM för nämnden. Åtgärderna utfördes dock i samma entreprenad som de övriga åtgärderna till en utgift om 1,7 mnkr.

Den smågatsten som revs i projektet har överlämnats till projekt Slussen där den ska användas på Skeppsbrons kajer; dock inte på primära gångytor. Utgiften för transporten till projektets utsedda entreprenörs lager i Vinsta debiterades projekt Slussen.

Utgifterna för anpassning av höjder i anslutning till åtgärderna på vissa platser samt att asfaltsgrus saknades på större delen av sträckan gjorde att kostnaderna ökade. På grund av detta fick vissa planerade trädåtgärder rörande träd som inte låg direkt i anslutning till gångbanan strykas för att kunna hålla den reviderade budgeten.

Risk/Osäkerhet

En identifierad risk inför projektstart var att omkringboende fortsatt skulle var negativa till de utförda åtgärderna även efter påbörjad entreprenad. Tack vare att kommunikationen höll hög nivå och att arbetet utfördes väl med noggrann entreprenör vändes de negativa synpunkterna till mer positiva. Att bygglidaren tog sig tid att berätta för allmänheten varför arbetet skulle göras gjorde också sitt till att vända opinionen. En bra dialog med affärsidkaren i caféet underlättade också.

Den risk som lyftes i genomförandebeslutet kring osäkerheten av uppbyggnad med asfaltsgrus på den delen av kajen som skulle förses med plattor visade sig falla ut och innebar mer arbeten i form av schakt och uppfyllnader.

Anbuden i första upphandlingen låg mer än 100 % över beslutad budget och fick då avbrytas. Omfattningen och bygghandlingarna sågs över och en ny upphandling startade. En kalkyl i tidigt skede hade troligen gett kontoret en indikation på att åtgärderna krävde högre budget. Under år 2020 genomför kontoret flera aktiviteter som en del i den av nämnden beslutade ”handlingsplanen avseende förbättrade underlag för genomförandebeslut”. Inom de planerade aktiviteterna ingår bl.a. uppföljning och analys av genomförda projekt, förbättrad rutin för granskning av projekthandlingar samt utbildning i kostnadsstyrning. Det nu

slutredovisade projektet kommer att lyftas på olika sätt i detta arbete.

För att dra ner på kostnaderna fattades ett beslut om att enbart detaljprojektera de delar där åtgärderna var mer komplexa; exempelvis korsningarna med Tullgårdsgatan och Tegelviksgatan och låta delarna av mer okomplicerad karaktär projekteras mer översiktligt. I efterhand hade troligen en mer noggrann projektering gjort att projektet hade gått snabbare. Som det blev nu tappades en del tid för att kunna bestämma om höjder skulle justeras eller ej på vissa platser. Även kostnaderna påverkades; något som märktes på såväl förekomsten av ändrings- och tilläggsarbeten som på tilläggskostnader för ytterligare byggledning.

Det har visat sig att entreprenörer ofta är väldigt optimistiska när det gäller hantering av TA-planer något som kontoret troligen behöver bli ännu tydligare med. Lämpligen kan detta göras redan i förfrågningsunderlaget där information om normal handläggningstid för hantering av TA-planer kan skrivas in.

Slut